

Pjesme čuda, čarolije i ekstaze

Gojko POLEGUBIĆ, *Pred Kamenitim vratima*, Zagreb, Biakova, 2019, 80 str.

Josip Sanko Rabar

sanko.rabar@terrakom.net

Gojko Polegubić rođen je 1955. u Banjevcima kraj Šibenika. Srednju zanatšku školu završio je u Šibeniku. Živi i radi u Zagrebu. Piše pjesme, eseje, osvrte i kritike. Objavljivao je u časopisima: Marulić, Mogućnosti, Hrvatsko slovo, Forum, Quorum i drugdje. Pjesme su mu čitane na Radio Sljemenu, Poeziji naglas, Radio Mostaru. Član je Društva hrvatskih književnika.

Do sada je objavio knjige pjesama: *Iznad visina nema suvišnog*, Zagreb, HKD, 1991; *Makovi*, Zagreb, HKD, 1995; *Svjetlost juga*, Šibenik, Matica hrvatska, 1996; *Nebesko smilje*, Zagreb, HKD Sveti Jeronim, 1999; *Kornatske krune*, Zagreb, Biakova, 2006; *Svetkovina blizine*, Zagreb, Biakova, 2012.

Općenito se u Polegubićevoj poeziji mogu opaziti stišani tonovi, tanahni i profinjeni, elipsa i lapidarnost, meditativno oslušuju najtiše šumove da bi doprli do tajne. Pjevanje je kadšto misaono, ili čak samorefleksivno (pjevujući o samom pjevanju). Izrazitom ekonomičnosti stiha ponekad se približava haikuu. Nailazimo mjestimično na tragove nadrealizma, snovitih simbola, ali i na kršćansku ikonografiju. Patuljci, bajkovite izreke, gnomski i proročki govor. Čudo malih i naizgled beznačajnih stvari, njihova punina i dubina, transcendentija i san. Sva bića su govor. Raslinje, ptice, prirodne pojave, sve su one riječi transcendentnog mora ili transcendentnih pokojnika. Riječ je u svemu, dijalog je u svemu. Odatle i čudesnost krajolika i seoskoga svakodnevlja, neočekivane asocijacije, čarolije značenja otvorene iskonu, šutljivom izvoru i uviru svega.

U Polegubića je zemlja stisnuta između neba i mora, uvučena u onostrano. Antropomorfno more pita pjesnika, šuti s njime ili govori, dok su ljudi, životinje i bilje tek njegove kapi. Većina bića su antropomorfna.

Osim imanentne religioznosti, u pjesmama se mogu naći i eksplicitni oblici, kao što su biblijske vizije proroka Izaije o budućem raju na Zemlji, simboli katoličke liturgije, postaje križnoga puta, čak i svetačke sličice kao dio seoske pučke pobožnosti. Nisu izostale ni predodžbe o anđelima koji šapću u dječjem snu. Ponekad, sasvim rijetko, pjesnik se obraća Bogu. Gdje vidi smrt tu Polegubić opaža i uskrsnuće, iza tame vidi svjetlo.

U svojoj novoj zbirci pjesama *Pred Kamenitim vratima* Polegubića fascinira prolaznost svega, kao i vječnost u njezinoj pozadini. Kroz smrt i ništavilo, kroz odbacivanje taštih stvari, traži prolaz do kuće bez soba, poda, zidova i stropa. Negacija svega vodi ga u transcendenciju. Ponekad je to nestereotipna molitva Bogu ili Bogorodici od Kamenitih vrata, ponekad obnavljanje vječnosti. Mrtve bi valjalo sanjati da oćute da su još ovdje i da ne budu skamenjeni tišinom.

Pogađa ga materijalno siromaštvo pjesnika, ali pjesnik je okrenut nebeskoj transcendenciji, njegov grob treba kopati uvis. Pjeva o kiši i njezinoj tajni koja budi zagonetne osjećaje. Mnogo je pitanja, ali postoji li nešto što se uopće ne da pitati?

Govori o sveopćem zaboravu kojega osjeća i praznini. Meditira o svojoj smrti. (Radom uklanjamo strah od smrti.) Značenju ga vodi višesmislena asocijacija simbola, ali još češće jednostavnost pisanja, osobito autobiografska lakoća pisanja. Duhovito piše o općem potopu. Obraća se Bogu i sjeća se Božje milosti i njegove blizine koju je primio. Ponekad, ali rijetko, u tome slični ranom Šopu.

Nailazimo i na ljubavne pjesme posvećene supruzi. I pjesmu o čarobnjaku koji mu pokazuje karte praznine, ništavila i tame. Pjesme mu ponekad karakterizira lagani humor. Sjećanja na događaje iz života u obliku humoristične ispovijedi. Kad mu dojadi hodati u snu, izaći će i na svjetlo dana.

*Kad se jednom nađeš tu
ne sumnjaj u sebe i svijet
želju oblikuje sudbina.
Nema li ljubavi sve je grijeh.
(Kad se jednom nađeš tu)*

Jednostavni simboli govore o sudbini: »Cvatemo, umiremo i ponovo cvatemo.« Ponekad je poanta ironičan komentar, ukazuje na ograničenost i suvišnost riječi. Najčešće susrećemo potpuno slobodan stih, sasvim rijetko pojavi se rima. Jednostavnost je ponekad toliko snažna i elementarna da nalikuje na prozu u stihu. Time ne gubi, već naprotiv, dobiva na vrijednosti. S druge strane, možemo naići na bajkovitu fantastiku. Čak i poneko autobiografsko sjećanje bizarno je poput fantastike (*Gospođa Izidora*).

U ciklusu *Obični dani* opjevava vrlo različite teme. Kad piše o mravima, poentira svojom sudbinom. Osvrće se na slijepce i na kraju ih uspoređuje sa sobom. Meditira o nogometu, što pojačava vlastitim doživljajima. Spominje molitvu kao vlastito iskustvo. Spominje svoje čitanje knjiga. Piše anegdote iz svog života, jednostavne i gotovo prozne, ali pune simbola. Opisuje neugodu svakodnevnog života. Svi su svakodnevni doživljaji poetični, makar i neugodni. Opisuje svoj doživljaj Isusa. Svako obraćanje Isusu, ma koliko neobično i nesvakidašnje bilo, zapravo je vrsta molitve. S druge strane, neke obične situacije, kao nekom čarolijom, pretvara u poeziju. Spominje labuda i obraća se njemu.

Na vrhuncu duševne krize dolazak Boga donosi mir i šutnju. Sebe identificira sa stablom na brijegu što osluškuje tamu i zvijezda i ne zna gdje je nebo: gore ili dolje. Uvijek iznova čini mu se da je smrt negdje blizu, da vreba iza mračnog ugla gdje drži bicikl.

Ovu poeziju karakterizira proturječnost smrti i vječnosti, svakodnevne neugode, ali i ekstaze u Bogu. Uvijek iznova obnavljanje vječnosti izaziva čuda i ekstaze, ma koliko bili obični doživljaji koje opisuje.